

TURKSOSBİLDER

Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi

TÜRK ve YABANCI ÖĞRENCİLERE TÜRKİYE'DE YÜKSEKÖĞRETİM FIRSATLARI YÇS, UİP ve TCS*

Abdülkadir YILMAZ¹, Mehmetali AKDAĞ², Mehmet Ali DURMUŞ³

ÖZET

Çeşitli nedenlerle ülkemizden yurtdışına giden ve kendileriyle beraber orada yeni nesil Türk kökenli vatandaşlarımızın oluştuğu hepimizin malumudur. Özellikle yükseköğrenim çağındaki bu gençlerimizin eğitimleri için Türkiye'nin onlara sunduğu fırsatlardan haberdar etmek, başta eğitimci olarak bizlerin ve de hepimizin görevleri arasındadır.

Ülkemiz, anavatanından, Türkçeden ve Türkiye'deki akrabalık bağından uzak tutmamak için Yurt Dışında Çalışanların Çocukları İçin Yükseköğretime Giriş Sınavını (YÇS) ile Türk ve Müslüman vatandaşlarımızın Türkçe ve buldukları ülke dilinde, dinlerini anlatacak din adamı ihtiyacı yetiştirmek amaçlı Uluslararası İlahiyat Programlarını (UİP) başlatmıştır.

Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ancak Türk dünyasındaki geniş coğrafyadan Türkiye'ye yükseköğrenim görmek üzere gelen öğrencilere yönelik Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akarba Topuluklar Sınavı da (TCS) onlar için bir başka fırsattır.

Bu araştırmada yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızla birlikte, Türk ve Akarba Topuluklarında bulunan yükseköğrenim çağındaki kişilere Türkiye'de bu eğitimi almaları için yeni fırsatların bulunduğunu göstermek hedeflenmiştir. 1992 yılından itibaren başlayan bu sınavlarla ilgili olarak internet arşiv taraması sonucunda doküman incelemesi kullanılarak nitel araştırma yapılmıştır. Ancak araştırma sonucunda YÇS'ye başvuran aday sayısının öğrenim görülebilecek toplam kontenjandan daha az olduğu görülmüştür. Bu durum, öğrencileri neredeyse sınava başvuranların hepsinin üniversitelere yerleştiği ve sınav için fazla bir emek harcamaya gerek olmadığı gibi yanlış bir sonuca götürmektedir.

2006 yılında başlayan UİP için adayların ilgileri artmaktadır. TCS'de 2012 yılı verilerine göre toplamda, 44053 kişi için ayrılan kontenjandan 32356'sının (%76) kullanıldığı, bunlardan 15878 (%48) kişinin çeşitli nedenlerle burslarının kesildiği ve 9528 kişinin mezun olarak ülkelerine döndükleri düşünüldüğünde, yabancı adayların Türkiye'nin onlara sunduğu bu imkânlardan maalesef yeterince yararlanamadıkları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: YÇS, UİP, TCS, Yükseköğrenim.

* 1-3 Ekim 2012 tarihinde Sinop Üniversitesinde gerçekleştirilen I. Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Eğitim Bilimleri Araştırmaları Sempozyumunda sunulan sözlü bildirin düzenlenmiş halidir.

¹ Bakanlık Müşaviri, Milli Eğitim Bakanlığı, abdulcadiry@meb.gov.tr

² Daire Başkanı, Milli Eğitim Bakanlığı, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, makdag@meb.gov.tr

³ Türkçe Öğretmeni, Burak Reis Ortaokulu, malidurmus@gmail.com

HIGHER EDUCATION OPPORTUNITIES IN TURKEY TURKISH AND INTERNATIONAL STUDENTS TO THE YOS (Exam For Abroad Turkish Students), UIP (Programm For International Religious Education) and TCS (Exam For Turcic Republican Students)

ABSTRACT

Turkish origin living abroad for various reasons our citizens, especially high school age to inform them of the opportunities offered in our country for education of children, particularly as we are educators, and everyone's responsibility.

Our country, was launched Highereducation Entrance Examination For The Children of Working Abroad(YCS) for children for abroad Turks with Turkish and International Theology Program(UIP) for Turks and Muslims.

In this study, together with our citizens living abroad, Relatives found in Turkey and those in the higher education community in Turkey is aimed to show that the era of new opportunities to take this training. Also, Turkish and Relative Communities Examination(TCS) in the world is for incoming students to see the Turkish Republic of Turkey from the wide geography in higher education are not citizens of the Republic of Turkey but Turkey, another opportunity for them. Since 1992, as a result of this examination related to the Internet Archive began scanning the document review was conducted using qualitative. However, the number of candidates admitted to YCS's in the research study were found to be less than the total quota to be seen. In this case, almost all of the applicants to test the students in the universities and lead to a false conclusion that there is no need to test much effort.

The attention of candidates is increasing for UIP started in 2006. According to the data of the year 2012, a total of TCS, 32356's of the quota set aside for 44053 people(76%) is used,15878 of them(48%) persons had grants are withdrawn for various reasons and people graduated in 9528 they return to their country. Unfortunately, it was unable to benefit sufficiently from the opportunities offered to them in Turkey of foreign candidates.

Keywords:ycs, uip, tcs, highereducation.

GİRİŞ

Devamlı bir arayış, yeni yerler görme, yeni keşiflerde bulunma, yeni topluluklar kurma, istekleri insanın yaradılışında var olan gerçektir. Bu nedenle Türkler de ilk anavatanları olan Orta Asya'nın içlerinden tarih kitaplarında anlatıldığı gibi kuraklık, nüfus artışı, salgın hastalıklar, iklim değişiklikleri, dış baskılar, boylar arası mücadele, yeni topraklar elde etme arzusu, vd. gibi ekonomik ve siyasi nedenlerle göç etme ihtiyacı duymuşlar, halen mesken tuttıkları Anadolu'ya gelene kadar değişik yollar takip etmişlerdir (Okur ve vd.,2014).

Türk insanının büyük çoğunluğu Anadolu'da yerleşik düzende kalsa da özellikle 2. Dünya savaşından sonra da (1961 yılında) önemli bir gurbet hasretine dönüşen göç hareketi yaşamıştır. Çoğunluğunu Almanya olmak üzere değişik Avrupa ülkelerine bu seferde iş gücü ihraç etmiştir. O zamanlar çalışmak için giden birçok vatandaşımızın belki de hedefi bir inek, bir traktör veya bir tarla parası kazanmak ve tekrar anavatanlarına dönmektir. Fakat bir süre sonra işçilerimiz ailelerini de yanlarına aldirmaya başlar ve aileleriyle beraber daha iyi bir hayat sürmek, çocuklarının daha iyi eğitim almalarını sağlamak veya başka nedenlerden dolayı artık buldukları ülkelere zamanla alışarak, oralarda yerleşik hayata geçmiş olurlar.

Zamanla Türkiye'deki çocuklarından başka orada doğan yeni nesil çocukları da olan aileler bu sefer de onlara iyi bir eğitim aldırma gayretine düşer. Bir taraftan Türkiye ve Türkçeden kopmamaları, diğer taraftan o ülkelerde başarılı olabilmek için buldukları ülke diline yeteri kadar vakıf olmaları gerekmektedir.

Yabancı ülkelerde üniversite eğitimi alabilmek için her ülkenin farklı ve zorlu bir sistemi olabilir. İlkokuldan başlayarak ortaokul ve lisede başarılı olmalarının yanında ülkenin resmi dilinde yetersizlik, yanlış yönlendirme, ailelerin yeterince sistem hakkında bilgi sahibi olmaması veya başka nedenlerden dolayı birçok öğrenci buldukları ülkelerde üniversiteye devam etme fırsatını elde edememiş olabilirler.

İster göçmen isterse bir süre kalıp tekrar anavatanlarına dönmek üzere yurtdışına gidenlerin eğitimlerinin, üst seviyelerde bulunması hem gidilen hem de geldikleri ülke açısından önem arz etmektedir. Eğer yeteri kadar meslekî kalifiyeye sahip değil veya genel eğitim seviyeleri düşükse geldikleri ülkedeki onlara bakış, sosyal ve iş

hayatına katılış, toplumda üst seviyelerde bir yer edinme gibi, farklı etkenler onlar açısından olumsuz veya en azından muğlak bir durum ortaya çıkartacaktır.

1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma ile Türk veya Türk kökenli insanlarımıza ülkemizin onlara YÇS ve UİP’ le sunduğu bu fırsatları duyurmak, yükseköğrenimlerine Türkiye’de devam etmelerini sağlayacak kapıların sadece belli sayıda değil, herkesin ister birinci derece kendi yakınları, isterse tanıdıkları vasıtasıyla daha çok insana ulaşması hedeflenmiştir. Bu araştırma ile

YÇS için 2002 – 2012 yıllarındaki verilere göre,

1. Yurtdışındaki öğrenciler bu fırsattan yeteri kadar haberdar mı?
2. Adaylar üniversitelerdeki bütün bölümlere girme hakkına sahipler mi? Değillerse neden?
3. Sınav için müracaat eden ülke sıralaması nasıl? En çok başvuru hangi ülkelerden? Neden bu ülkeler?
4. Türkiye’de sınav maratonu için koşturan öğrencilerle bunlar kıyaslandığında hangileri hangi alanda daha avantajlıdır? Neden?

UİP’nda ulaşılan hedef kitle tüm Müslüman Türk Coğrafyasına hitap edebiliyor mu, Sınav için müracaat eden öğrenci sayısını arttırmak için daha neler yapılabilir?

TCS ile Türk olmayan fakat geniş Türk coğrafyasına uzanan pencereden bakıldığında,

1. Yükseköğrenim (önlisans, lisans, master ve doktora)görmek üzere ülkemize gelenlerden yeteri kadar verim alınıyor mu?
2. Ülkemizin öğrencilere yaptığı bu kadar harcama karşılığını ne ölçüde buluyor?
3. Adaylar kendilerine sunulan bu fırsatları gerektiği şekilde kullanabiliyorlar mı? gibi sorulara cevap aranacaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırma tarama modelinde bir araştırmadır. Tarama modeli, geçmişte ya da o anda var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyen, tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan her neyse onları değiştirme ve etkileme çabası yoktur bu modelde. Bilinmek istenen şey meydana vardır. Amaç o şeyi doğru bir şekilde gözlemleyip belirleyebilmektir. Asıl amaç değiştirmeye kalkmadan gözlemektir (Karasar, 2005).

Ayrıca bu çalışmada, nitel araştırmalar ve betimsel araştırmalar çerçevesinde doküman analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz, derinlemesine analiz gerektirmeyen verilerin işlenmesinde kullanılırken, içerik analizi elde edilen verilerin daha yakından incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşılmasını gerektirir (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

2.2. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada verileri nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır. Veriler YÇS için 2002 – 2012, UİP için 2006 – 2012 yıllarını kapsayan bilgiler ilgili internet sayfalarının; TCS için MEB yayınlanmamış verilerin, MEB Bütçe Raporlarının, MEB Yurt Dışı Teşkilatı yayınlanmamış raporlarının incelenmesi yoluyla elde edilmiştir. Doküman analiz tekniği, resmi veya özel kayıtların toplanması, sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesinde kullanılan veri toplama aracıdır (Ekiz, 2009). Doküman incelemesi, önceden var olan materyallerin kullanılmasıdır. Doküman incelemesinde araştırmacı, önceden var olan materyalleri kullanarak içerik yada resmin en geniş açıdan analiz ve değerlendirmesini yapar (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu kapsamda verilerin analizi ulaşılan bulgular çerçevesindeki bilgilere göre değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde bulgular alt amaçlara göre sunulmuştur.

1. Yurt Dışında Çalışanların Çocukları İçin Yükseköğretime Giriş Sınavına (YÇS) İlişkin Bulgular

Giriş kısmında anlatılan nedenlerden dolayı “*Kopuntu veya diaspora’da*,(çok uzun bir zamandan beri bir kavim, ulus veya inanç mensuplarının ana yurtlarından koparak başka yerlerde azınlık olarak yaşamaları. Sözcük hem

kopma eylemini hem de kopup azınlık olarak yaşayan kimseleri ifade eder)* yaşayan bu gençlerimizi Türkiye Cumhuriyeti hem anavatandan hem Türkçeden hem de Türkiye’deki akrabalık bağından uzak tutmamak için 1992 yılından beridir, Yurt Dışında Çalışanların Çocukları İçin Yükseköğretime Giriş Sınavını (YÇS) uygulamaktadır.

Öncelikle bu sınava müracaat edecek adaylarda aranan şartlar:

“(a) T.C. uyruklu olması “Türk Vatandaşlığından izinle ayrılanlar ile bunların kanuni mirasçıları da, Yurt Dışında Çalışanların Çocukları İçin ÖSYM tarafından açılan yükseköğretime giriş sınavından (YÇS) yararlanacaklardır” maddesi gereğince bu durumdaki adaylar da bu sınava girebilirler. Ayrıca 06.07.2004 tarihinde yürürlüğe giren 5901 sayılı Kanun, 5203 Sayılı Kanun ile yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızdan 403 Sayılı Türk Vatandaşlığı Kanununun 29 uncu maddesi gereğince yararlanacak olanlar ve yararlanacakları hakların kapsamı genişletilmiştir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce uygulamada olan 4112 Sayılı Kanun gereği Saklı Tutulan Hakların Kullanılmasına İlişkin Belge sahibi olan kişiler, 5203 Sayılı Kanunla Tanınan Hakların Kullanılmasına İlişkin Belge sahibi olanlar değerlendirilecektir.)

(b) Öğrencilerin lise veya dengi okulun eğitimini aldıkları süre ile eş zamanlı anne veya babasının (varsa velayet sahibinin) yurt dışında bulunduğu süreyi (çalıştığı, emekli olduğu, işsiz olduğu vb.) belgelendirmeleri,

(c) Türkiye’de Lise eğitimine denk sayılan ortaöğretim kurumunun (lise veya dengi okulun) eğitim süresi üç yıl olan ülkelerde Lise1, Lise2, Lise3’ün tamamını, eğitim süresi dört yıl olan ülkelerde de Lise2, Lise3, Lise4’ün tamamını okumuş, bu durumunu ortaöğretiminin her yılı için ayrı ayrı olmak üzere aldığı dersleri ve bunlarda sağladığı başarıyı (derste ki notunu) gösteren transkriptlerle belgelemiş olması (Türkmenistan’da eğitim gören adaylar için 12 yıllık temel eğitimin 10, 11 ve 12. sınıflara ait kısmını bu ülkede okumuş olmaları şartı aranmaktadır.) gerekir.” (ÖSYM YÇS Kılavuzu, 2012) şeklinde belirtilmektedir.

Yani genel olarak adayın; çifte vatandaş olsa dahi uyruğundan birinin Türk vatandaşlığı olması (izinle Türk vatandaşlığından çıkanlar dahil), lise veya dengi eğitim süresince anne, babası veya velayet sahibinden en az birinin yurt dışında onunla beraber bulunması ve lise veya dengi eğitim süresinin son üç yılını yurt dışında tamamlaması gerekmektedir.

Kısaca YÇS olarak isimlendirilen sınavla Türk vatandaşı adaylara devlet üniversitelerimizin değişik fakültelerinin değişik bölümlerinde yükseköğretime devam hakkı verilmiştir. Bu bölümler: Eğitim Fakültelerindeki; Tarih, Coğrafya, Edebiyat, Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, Sınıf, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, vb. öğretmenlikleri; Edebiyat veya Fen – Edebiyat Fakültelerindeki; Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Sosyoloji, vb.; İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerindeki; İktisat, İşletme, Kamu Yönetimi, Uluslararası İlişkiler, vb.; İlahiyat Fakültelerindeki İlahiyat; İletişim Fakültelerindeki; Gazetecilik, Halkla İlişkiler, Radyo – Televizyon ve Sinema gibi bölümlerini kapsamaktadır (ÖSYM YÇS Kılavuzu, 2012).

Son yıllarda kontenjanlarda yapılan güncellemeler ile önceden dahil edilmeyen Kamu Yönetimi, Uluslararası İlişkiler, İktisat, İşletme gibi bölümler için adaylara tercih yapma hakkı getirilirken, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümü de adayların tercih listesinden çıkartılmıştır (ÖSYM YÇS Kılavuzu, 2012).

Yabancı Dil Testi, ilgili yabancı dilde kelime haznesi ve dilbilgisi ile okuduğunu anlama ve dili kullanma gücünü ölçen sorulardan oluşmakta ve Almanca, Fransızca, ve İngilizce için bölümler bulunmaktadır. Adaylar, bu üç yabancı dilden hangisi ile ilgili dil ve edebiyat veya öğretmenlik programlarını tercih etmişlerse o dille ilgili testteki soruları cevaplamaktadırlar. Yabancı Dil Testini, yalnız yabancı dil ve ile edebiyat veya bu alanlardaki öğretmenlik programlarını tercih eden adaylar cevaplamaktadırlar.

Türkçe Testi, Türkçedeki kelime haznesi ve dilbilgisi ile okuduğunu anlama ve dili kullanma güçlerini yoklamayı amaçlayan sorulardan oluşmakta, öğretim dili Türkçe olan programlarla ilgili tercihleri bulunan adaylar Türkçe testindeki soruları da cevaplamakta ve bu testten elde edilen puanlar seçme ve yerleştirme işlemlerinde kullanılacak olan YÇS puanlarına katılmayarak; yalnızca adayların Türkçe seviyesini belirlemek amacıyla uygulanmaktadır (ÖSYM YÇS Kılavuzu, 2012).

Daha önceki yıllarda uygulanan sınavlar için Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) tarafından YÇS’de öğrencilere yöneltilen sorular basımla paylaşılmamakta idi ancak ilk defa 2010 yılında sınava yönelik olarak örnek soru kitapçığı yayınlamıştır. Bu kitapçık ile 2011 ve 2012 yıllarında uygulanan sınavın sayısal bilgileri incelendiğinde, adaylara Genel Başarı testinden 75; Türkçe, İngilizce, Almanca ve Fransızca testlerinden 60 adet soru yöneltildiği ve cevaplamaları için de toplam 210 dakika zaman verildiği anlaşılmaktadır. Örnek soru kitapçığı içeriğinden, soruların, adayların genel bilgilerinin sınanması amacını taşıdığı görülmektedir (Bu sınavın

ÖSYM’nin Türkiye’deki adaylara uyguladığı birinci basamak Yüksek Öğretime Geçiş Sınavı (YGS) kapsamında olduğu düşünülebilir). Değişik ülkelerden bu sınav için gelen adayların farklı öğrenim kademelerinde farklı müfredatlar görmeleri sınavın kapsamının neden bu şekilde olduğu hakkında bir fikir ortaya koymaktadır. Yine adaylara sınavda başarılı oldukları takdirde yerleştirmeye esas olmak üzere 6 tercih hakkı verilmektedir.

2002 - 2012 yılları arasındaki derlenen bazı bilgileri tablolar halinde incelemek yararlı olacaktır.

Tablo 1: *Yurtdışında Çalışanların Çocukları İçin Yüksek Öğretime Giriş Sınavının (YÇS) 2002 – 2012 Yıllarındaki Başvuru Bilgileri Tablosu*

YIL	Sınava Müracaat Eden Toplam Aday Sayısı	Kontenjan	Yerleşen Aday Sayısı
2002	122	954	
2003	165	954	
2004	198	954	
2005	300	998	249
2006	398	1000	
2007	643	1000	
2008	638*	1000	
2009	731**	1500	
2010	866	1500	
2011	1030	1501	794
2012	1085	1502	802

(Kaynak: Kontenjan bilgilerinde Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi’nin (ÖSYM); 2002 yılı için 30.05.2002, 2003 yılı için 15.05.2003, 2004 yılı için 10.05.2004, 2006 yılı için 28.04.2006, 2007 yılı için 01.05.2007, 2008 yılı için 26.03.2008, 2009 yılı için 03.04.2009 ve 2010 yılı için 05.04.2010 tarihlerindeki internet sayfalarında duyurdukları basın açıklamaları; 2005, 2011 ve 2012 yılları için internet sayfalarında yayınlanan YÇS kılavuzundan ilgili bölümlerin sayımı neticesinde derlenerek oluşturulmuştur. Tabloda boş bırakılan yerler ile 1992 – 2001 yıllarındaki bilgilere ulaşamamıştır)

Ulaşılan verilere göre düzenlenen tablodan da anlaşılacağı üzere, yıllara göre hem sınava müracaat eden aday sayısında hem de kontenjanlarda bir artış söz konusudur. Ancak yine de toplam kontenjanın dolmadığı da maalesef, Türkiye’de üniversite eğitimi için yapılan onca zahmet katlanılan o kadar çileye rağmen, yeteri kadar eğitim bilincinin oluşmadığı da söylenebilir.

Tablo 2: *2004, 2007, 2011 ve 2012 yıllarına ait YÇS için Başvuran Aday Sayısı ve Başvurduğu Ülkeler Tablosu*

Sıra	Ülke	2004	2007	Yıl 2011	2012
1	ABD	1	3	6	6
2	AFGANİSTAN			1	3
3	ALMANYA	46	249	397	404
4	ARNAVUTLUK	1		8	3
5	AVUSTRALYA	3	7		2
6	AVUSTURYA		3	4	11
7	AZERBAYCAN	15	31	53	55
8	BAHREYN			3	3
9	BELÇİKA	3	1	12	16
10	BİRLEŞİK ARAP EMİRLİĞİ		3	5	
11	BREZİLYA			2	
12	BULGARİSTAN		1	5	2
13	CEZAYİR				1
14	ÇİN HALK CUMHURİYETİ			2	
15	DANİMARKA	1		1	1
16	ETİYOPYA			2	
17	FAS			2	
18	FRANSA	3	22	25	40
19	GÜRCİSTAN				1
20	HIRVATİSTAN	1			
21	HOLLANDA			8	6

22	IRAK				6
23	İNGİLTERE		3	5	5
24	İRAN		1	4	5
25	İSPANYA				1
26	İSRAİL	1		1	
27	İSVEÇ	3	2	1	2
28	İSVİÇRE		1	8	7
29	İTALYA	3		3	1
30	KAMERUN			1	
31	KANADA	1		2	
32	KATAR			1	1
34	KIRGIZİSTAN	4	10	29	39
35	KOSOVA		1	2	4
36	KUVEYT		4	7	7
37	LİBYA			2	
38	LÜBNAN		1		
39	LÜKSEMBURG		1		
40	MACARİSTAN		1	2	
41	MAKEDONYA		1	4	4
42	MALAVİ				1
43	MALEZYA		1		2
44	MALİ				1
45	MISIR			1	
46	MEKSİKA		1		
47	MOĞOLİSTAN			2	
48	MOLDOVA			1	1
49	MOZAMBİK			1	
50	NİJERYA	2		2	3
51	NORVEÇ	1			
52	ÖZBEKİSTAN	4		9	16
53	PAKİSTAN		1	3	3
54	POLONYA			1	
55	ROMANYA			2	2
56	RUSYA	3		1	5
57	SENEGAL			1	
58	SİRBİSTAN	1	1		1
59	SUDAN			2	4
60	SURİYE	1		6	10
61	SUUDİ ARABİSTAN	61	215	275	312
62	TACİKİSTAN	1		3	3
63	TANZANYA				1
64	TATARİSTAN		5		1
65	TAYLAND				2
66	TÜRKMENİSTAN	21	46	59	56
67	UKRAYNA			1	1
68	ÜRDÜN	1			
69	YEMEN	1			
70	YENİ ZELANDA		1		
71	YUNANİSTAN		2		
TOPLAM		194	637	1008	1091

(Kaynak: ÖSYM’den bu yıllara ait veriler temin edilebilmiştir)

Tabloya göre, 2012 yılı itibarı ile YÇS için en çok başvuran aday sıralamasında ilk beş ülkeye baktığımızda sırasıyla; Almanya (404), Suudi Arabistan (312), Türkmenistan (56), Azerbaycan (55) ve Fransa (40)’nın olduğu görülmektedir. Ancak yine de yurtdışında var olan Türk nüfusuyla kıyaslandığında sınav için başvuran aday sayısının bir hayli az olduğu dikkate alınmalıdır.

Tablo 3: 2011 ve 2012 Yıllarına Ait Yurtdışında Çalışanların Çocukları İçin Yükseköğretime Giriş Sınavı (YÇS) Bilgileri

Yıl / Bilgi	Sınava Başvuran Aday Sayısı	Sınava Giren Aday Sayısı	Sınava Girmeyen Aday Sayısı	Sınavı Geçersiz Aday Sayısı	Yerleşen Aday Sayısı
2011	1030	961	69	3	794
2012	1085	960	125	1	802

(Kaynak: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-57981/h/sayisal-bilgiler.pdf/27.07.2012>)

2011 ve 2012 yıllarında sınav için müracaat eden aday sayısı ile birlikte sınava girmeyen aday sayısının da azımsanmayacak miktarda ve 2012 yılında sayının daha da arttığını görmekteyiz.

Tablo 4: 2011 ve 2012 Yıllarına Ait Yurtdışında Çalışanların Çocukları İçin Yükseköğretime Giriş Sınavı (YÇS) Sınav Bilgileri

Uygulanan Testler	Soru Sayısı (2011 ve 2012)	Ortalama (2011 / 2012)	Standart Sapma (2011 / 2012)
Almanca	60	38.961 / 25.150	14.360 / 14.499
Fransızca	60	43.286 / 46.827	11.115 / 6.762
İngilizce	60	18.622 / 17.138	15.622 / 16.506
Türkçe	60	36.467 / 34.961	13.701 / 12.054
Genel Başarı	75	21.361 / 18.851	11.491 / 10.834

(Kaynak: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-60751/h/2012-yys-sayisalbilgiler.pdf/31.08.2012>)

2011 ve 2012 yıllarına ait sınav bilgilerine daha detaylı baktığımızda, adayların Genel Başarı ile İngilizce testlerindeki oranlarının en düşük iki test olduğu ortaya çıkmaktadır.

2. Uluslararası İlahiyat Programına (UİP) İlişkin Bulgular

Özellikle diaspora’da doğan çocuklar için o ülkeleri birinci derecede anavatanları kabul etmiş, oralaran Türkiye’ye kesin dönüş ihtimalleri az gözükken Türk ve Müslüman vatandaşlarımızın Türkçe ve buldukları ülke dilinde dinlerini anlatacak din adamı ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyacı karşılamaya yönelik olarak Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığı da bir proje ortaya olmuştur: “Yarım asrı bulan tarihiyle Avrupa’daki Türkiye kökenli toplumun eğitim taleplerini ve ihtiyaçlarını karşılamada yerel idareler maalesef yetersiz kalmıştır. Bu kapsamda ortaya çıkmış ve bir gelenek oluşturmuş eğitim kurumlarından bahsetmek neredeyse imkansızdır.

Yerel ve küresel düzeyde konu ile ilgili gelişmeleri takip eden Başkanlığımız, din alanında doğru bilginin ortaya konması, üretilmesi ve aktarılmasına atfettiği öneme bağlı olarak yurtdışında yaşayan soydaş ve vatandaşlarımızın ihtiyaç duydukları nitelikli ve birikimli İslam ilahiyatı uzmanlarının ve akademisyenlerinin yetiştirilmesine destek vermektedir.

Bu amaçla, Diyanet İşleri Başkanlığımızın girişimleri ile Avrupa ülkelerinde yetişip lise eğitimlerini bu ülkelerde tamamlayarak içinde yaşadıkları ülkenin diline ve kültürüne hâkim gençlerimizin öğrenim görecekları “Uluslararası İlahiyat Programı” 2006 yılında hayata geçirilmiştir.”*

Şeklinde belirttiği gerekçelerle Diyanet İşleri Başkanlığı 2006 – 2007 eğitim – öğretim yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Uluslararası İlahiyat Programını (UİP) başlatmıştır. 2007 – 2008 eğitim – öğretim yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve 2011 – 2012 eğitim – öğretim yılında da İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ile programı genişletmiştir. Adaylar İlahiyat Fakültelerindeki bu bölümlere de YÇS ile girebilmektedirler.

Diyanet İşleri Başkanlığı projenin amaçlarını:

“1. Avrupa ülkelerinde yaşayan insanımızın dini, kültürel, toplumsal ve psikolojik ihtiyaçlarını yakından bilen, her türlü çevre şartlarını ve faktörlerini tanıyan, İslam ilahiyatı alanındaki bilimsel donanımlarıyla beklentilere cevap verebilecek şekilde din hizmeti veren;

2. Avrupa ülkelerinde yeni yetişen nesillerin ihtiyaç duydukları örgün ve yaygın din eğitimini doğru bilgi ve pedagojik yöntemlere göre sunabilen;

3. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza, içinde yaşadıkları topluma uyum sürecinde kendilerine rehberlik edecek, İslam’ın ahlak eksenli dindarlık anlayışını ve ülkemizin farklı din ve kültürleri birlikte yaşatma tecrübesini aktarabilen;

4. Avrupa gündeminde sıkça karşılaşılan İslam ve Müslüman kimlikle ilgili tartışmalarda ön yargıları giderici, toplumu teskin edici doğru bilgi ve tutumu sergileyen;

5. İslam ilahiyatı başta olmak üzere, din bilimleri ve sosyal alanlarda yüksek standartta akademik çalışma yapabilen; yetenekli, liyakatli ve temsil gücü yüksek elemanların yetiştirilmesidir."* olarak ifade etmektedir.

Adaylar buldukları ülkenin diline vakıf, orada lise veya dengi eğitimi tamamlamış olmaları kaydıyla Türkiye’deki İlahiyat, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Yurtdışı İlahiyat gibi bölümlere YÇS ile girmektedirler. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından adayların öğrenimleri süresince kalacak yer, yiyecek ve öğrenim giderleri karşılanmaktadır. Yine bu öğrenciler eğitimlerini tamamladıktan sonra da geldikleri ülkelere geri dönerek o ülkenin dilinde ve Türkçe olarak Türklere ve diğer ülke vatandaşlarına din eğitimi vermek üzere eğitim almaktadırlar.

Tablo 5: Uluslararası İlahiyat Programı (UİP) Kapsamında Türkiye’de Öğrenim Gören Öğrenciler ve Geldikleri Ülkelerin Tablosu

Sıra	Ülke	Toplam
1	Almanya	206
2	Fransa	65
3	Belçika	39
4	Hollanda	20
5	Avustralya	13
6	İsviçre	2
7	İsveç	5
8	ABD	12
9	Avusturya	4
10	Danimarka	6
11	İngiltere	2
12	İtalya	4
13	Norveç	3
14	Kanada	1
Toplam		382
Mezun		46

(Kaynak: https://euygulama.diyanetvakfi.org.tr/uip/download/uip_tanitim_kilavuzu.pdf/01.08.2012)

Tablo 5’te görüldüğü üzere, 2006 yılında başlayan uygulama meyvelerini vermiş toplam 46 öğrenci mezun olarak geldikleri ülkelerdeki insanlarımıza ve diğer Müslümanlara hizmet etmek üzere geri dönmüşler, bunun yanında aynı hizmeti yerine getirmek isteyen 382 öğrenci de eğitimlerine devam etmektedirler.

3. Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba Topluluklar Sınavına (TCS) İlişkin Bulgular

Şimdiye kadar yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarına yönelik olarak Türkiye yükseköğrenime devam etmelerine imkân tanıyan YÇS ve özellikle bunun bir alt uygulaması olan Uluslararası İlahiyat Programının (UİP) öğrencilerimize büyük avantajlar sağladığı belirtilmişti. Bunların dışında, bir de Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmayan ancak Türk dünyasındaki geniş coğrafyadan Türkiye’ye burslu olarak yükseköğrenim görmek üzere gelen öğrenciler vardır.

Coğrafi sınırların öneminin azaldığı, devletçiliğin yerini serbest pazar ekonomisine bıraktığı, özelleştirmeye hız verildiği ve rekabetin her alana damgasını vurduğu günümüzün küreselleşmiş dünyasında, yükseköğretim sistemi üç temel işlevi olan, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve toplum hizmetleri ile ülke ekonomisinin itici gücü, ülkenin uluslararası rekabet gücünü belirleyen başlıca unsurlardan biri ve insanlığın ulaştığı olduğu bilgi toplumu aşamasında bilgi ekonomisinin beyni niteliğine bürünmüş bilgi fabrikasıdır (YÖK, 2004).

Büyük Öğrenci Projesi, Türk Cumhuriyetlerinin ve Türk Topuluklarının, yetişmiş insan gücü ihtiyaçlarını karşılamaya yardımcı olmak, Türkiye dostu genç bir nesil yetiştirmek ve Türk Dünyasında yer alan ülkeleri, bu ülkelerin kendi aralarındaki ilişkileri geliştirerek amacıyla uygulamaya konulmuştur (MEB, 2008).

Büyük Öğrenci Projesi’nin Amaçları;

"Büyük Öğrenci Projesi"nin amaçları, Türk Cumhuriyetlerinin ve Türk Topuluklarının;

- * Yetişmiş insan gücü ihtiyacını karşılamaya yardımcı olmak,
- * Türkiye dostu genç bir nesil yetiştirmek,
- * Türk Dünyası ile kalıcı bir kardeşlik ve dostluk köprüsü kurmak,
- * Türkçe’yi öğretmek,
- * Türk kültürünü tanıtmak,
- * Türk Dünyası’nda yer alan ülkeler arasındaki ilişkileri geliştirerek bir büyük şemsiye oluşturmak şeklinde sıralanabilir.

"Büyük Öğrenci Projesi” kapsamındaki öğrencilerimiz, ÖSYM’nin teknik sorumluluğunda 16 ülkede 20 şehirde yapılan Türk Cumhuriyetleri ve Akraba Topulukları Sınavı (TCS) sonucuna göre tercih ettikleri programlara yerleştirilmektedirler. TCS yapılmayan 32 ülke ve topluluklarda ise Seçici Kurullarca belirlenen öğrenciler ülkemize gelmektedirler (MEB, 2008).

2011-2012 öğretim yılı itibari ile son defa uygulanan TCS yazılı sınavında adaylara Temel Öğrenme Becerileri (80 soru yurtiçi, 100 soru yurtdışı) ve Türkçe Testleri (60 soru yurtiçi, 62 soru yurtdışı) içeren kitapçık verilmekteydi. Sınav, adayların seçecekleri Arapça, Arnavutça, Azerice, Boşnakça, Farsça, Kazakça, Kırgızca, Makedonca, Moğolca, Rumence, Rusça, Tacikçe, Türkçe ve Türkmençe yapılmaktaydı (ÖSYM TCS Kılavuzu, 2011).

Bu öğrencilerden TCS’nin “Türkçe Seviye Tespit” sınavında başarılı olanlar, doğrudan yerleştirildikleri yükseköğretim programlarında öğrenimlerine başlar, başarılı olamayanlar ise bir yıl süre ile Dil Öğretim Merkezlerinde Türkiye Türkçesi öğrenimi görürler.

Dil Öğretim Merkezleri;

- * Ankara Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi,
- * Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim Araştırma ve Uygulama Merkezi,
- * Ege Üniversitesi Türk Dünyası Araştırmaları Enstitüsü,
- * İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi Başkanlığı,
- * Hacettepe Üniversitesi Dil Öğretimi, Uygulama ve Araştırma Merkezleridir.

Öğrenciler Ankara, Bursa, İstanbul, İzmir, Kayseri ve Samsun illerinde öğrenciler Türkiye Türkçesi eğitimi görmektedir (MEB, 2008).

Proje kapsamında Ülkemize gelen öğrencilere yapılan 2011 yılı burs ve diğer ödeme miktarları;

- * Türkçe Lisan-Lisans Eğitimi Aylık Burs Tutarı:550 TL (2012 Ekim ayından itibaren),
- * Yüksek Lisans Eğitimi Aylık Burs Tutar: 750 TL (2012 Ekim ayından itibaren),
- * Doktora Eğitimi Aylık Burs Tutarı: 1000 TL (2012 Ekim ayından itibaren),
- * Giyecek Yardımı: 180 TL (yılda bir defa),
- * Kitap Kırtasiye: 200 TL (yılda bir defa),
- * İkamet Tezkeresi: 149 TL (yılda bir defa),
- * Öğrenci Katkı Payı: 100 TL (yılda iki defa),

Ayrıca; Türkçe öğrenimi gören öğrencilerin tedavi giderleri Bakanlığımızca, diğer öğrencilerinki ise öğrenim gördükleri üniversitelerce karşılanmaktadır (MEB, 2012).

Tablo 6: Türk Cumhuriyetleri ile Türk Ve Akraba Topuluklarından Yükseköğrenim Görmek Üzere Gelen Devlet Burslu Öğrencilerin Öğrenim Düzeylerine Göre Dağılımı

Ülke adı	TÖMER	Ön Lisans	Lisans	Y.L.	Doktora	Toplam
Adıgey	2					2
Afganistan		14	191	7	3	215
Altay				1		1
Arnavutluk	8		30	11	10	59
Azerbaycan	55	10	361	51	191	668

Başkortostan	3		2	3		8
Batı Trakya	1	1	273	17	5	297
Bosna Hersek	28	1	47	25	9	110
Bulgaristan	30	16	161	23	11	241
Buryat	4		10	5		19
Çeçenistan	10		10			20
Çin	3	4	102	42	3	154
Dağıstan	5		8	1	1	15
Gürcistan	18	3	26	12	7	66
Hakasya				2	1	3
Hırvatistan	5	1	7	2		15
İnguşetya	2	1	1			4
Irak	34	1	111	97	51	294
Yan	11	1	47	30	61	150
Kabartay-Balkar	1		1		1	3
Karaçay-Çerkez	1					1
Karadağ	32	4	44	5		85
Kazakistan	79	21	238	122	49	509
Kırgızistan	40	32	349	130	71	622
Kosova	38	40	393	52	18	541
Letonya				2		2
Litvanya			1			1
Lübnan	9		24	1	1	35
Makedonya	22	5	135	25	5	192
Moğolistan	43	6	218	29	3	299
Moldova	24		88	34	5	151
Oniki Adalar	6		6	2		14
Özbekistan	19	3	69	10	2	103
Romanya	4	1	20	9	6	40
Rusya	32	13	108	5	3	161
Federasyonu						
Sancak	25	2	44	5		76
Sırbistan	9		19	2		30
Suriye	19	4	137	6	5	171
Tacikistan	12		39	6	1	58
Tataristan	21		29	29	7	86
Tuva	4	1	8	5	1	19
Türkmenistan	26		555	14	5	600
Ukrayna	5	2	44	2	3	56
Ukrayna Kırım	23	1	65	24	4	117
Özerk Cumhuriyeti						
Ürdün	8		28		1	37
Yakutistan(Sakha)			1			1
Yemen	5					5
Yugoslavya			2			2
Toplam	726	188	4052	848	544	6358

(Kaynak: MEB, 2012)

Hem adayların sınav için seçtikleri dillerden hem de sınav için ülkemize gelen öğrencilerin dağılımına baktığımızda (Tablo6) Türk dünyasındaki oldukça geniş bir coğrafyaya hitap ettiği rahatlıkla görülebilir.

Tablo 6’da belirtildiği şekliyle Türkiye, Yükseköğretimdeki imkânlarını ülkeler genelinde ve farklı öğretim seviyelerinde dağıtmaya çalışmaktadır. Yine 2012 yılına kadar dil, ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde toplamda 6358 öğrenci öğrenim görmüş/görmektedirler.

Tablo 7: 24 Nisan 2011 Tarihli Yurtdışı TCS Sonuçlarına Ait Sayısal Veriler

Ülke Adı	Sınava Baş. Aday Say.	Sınava Giren Aday Say.	Yerleşen Aday Say.	Ortalama Cevap	Soru Sayısı
Azerbaycan	1209	1060	40	33.31	100
Kazakistan	953	774	63	31.44	100
Kırgızistan	1480	1305	85	27.52	100
Tacikistan	368	333	15	23.93	100
Türkmenistan	1440	1401	95	29.27	100
Tataristan	42	40	25	33.57	100
Başkurdistan	5	5	4	27.00	100
Kırım	53	49	28	25.41	100
Moldova(Gagavuz)	39	34	20	33.06	100
Moldova-Moldovan	21	19	10	35.95	100
Bosna-Hersek	125	100	25	30.30	100
Makedonya (Türk)	106	95	20	25.87	100
Kosova-Prizren (Türk)	195	194	60	25.00	100
Arnavutluk	245	209	25	31.88	100
Romanya	12	8	7	27.62	100
Kosova-Priştina	156	151	48	24.87	100
Azerbaycan (Ahıska)	241	239	30	26.97	100
Kazakistan (Ahıska)	201	194	40	25.80	100
Kırgızistan Ahıska)	130	123	25	24.20	100
Makedonya(Arnv-Bşnk-Trbş)	75	65	40	29.48	100
Moğolistan	315	254	55	33.89	100
Toplam	7411	6652	760		

(Kaynak:<http://www.osym.gov.tr/belge/1-12532/2011-tcs-yurtdisi-sinav-sonuclarinin-aciklanmasi-240520-.html/02.08.2012>)

Tablo 7’de de görüldüğü üzere, ÖSYM’nin 2011 yılında düzenlediği TCS’ye ait verilerde yerleşen 760 aday için sınava toplam 7411 adayın müracaat ettiği, bunlardan 6652 sinin sınava girdiği, bunun oran olarak ta %10.25’e karşılık geldiği, diğer bir ifade ile Türk dünyasındaki öğrencilerin Türkiye’de yükseköğrenim görmek taleplerinin oldukça fazla olduğu ve bunlardan yaklaşık 1/10 unun bu fırsattan yararlandığı görülmektedir.

Aksu ve Paykoç, Türk Cumhuriyetlerinden gelen öğrenciler için farklı bir eğitim sistemi, farklı kültürde yaşama, Türkçeyi yeterli konuşamama, ekonomik problemler, onların üniversiteye ve çevreye uyumlarını zorlaştırmakta ve akademik başarılarını etkilemektedir (Akt. Özbay, 1996).

Tablo 8: Türk Cumhuriyetleri ile Türk Ve Akraba Toplulukları’ndan Yükseköğrenim Görmek Üzere Gelen Devlet Burslu Öğrencilerden 2012 Yılı Verilerine Göre Bursu Kesilenlerin Sayısal Verileri

Kullanılan kontenjan		32356	
Mezun Sayısı		9528	
Öğrenimi Devam Eden		6950	
Kesilen Burs Sayısı	15878		
(Toplam)	Burs Kesilme Nedenleri	Ayrılan Öğrenci Sayısı	Bursu Kesilen Oran (%)
	Başarısızlık	6191	38.98
	Süre Doldu	1920	12.10
	Ders Kaydı Yaptırmadı	4	0.02
	Devamsızlık	1815	11.4
	Diğer	149	0.9
	Disiplinsizlik	55	0.4
	Kendi İsteği	3858	24.3
	Ölüm	41	0.3
	Şartnameye Uygun Değil	45	0.3

T.C. Vatandaşı	28	0.2
Ülke İsteği	1549	9.8
Üniversite Kaydını Sildi	220	1.3
Toplam	15878	100

(Kaynak: MEB, 2012)

MEB verilerine göre (2012), 1992 – 2012 yıllarında ülke ve topluluklara ayrılan toplam 44053 kontenjandan 32356’si (%76) kullanılmıştır. **Bugüne kadar ülkemize yükseköğrenim görmek üzere gelen öğrencilerden 9528’i mezun olmuş, 6950 öğrenci de halen 20 il ve 43 üniversitede öğrenimlerine devam etmektedir. Ancak çeşitli nedenlerle bu öğrencilerin 15878’inin (yaklaşık % 48) bursları kesilmiştir. Aynı dönemde bursların kesilme nedenleri arasında; Devamsız: 1815 (% 11,4), Burs Süresi Dolan;1920 (% 12,10), Kendi İsteğiyle Ayrılan: 3858 (% 24,3), Geldiği Ülkenin İsteğiyle Ayrılan: 1549 (% 9,8), Disiplin: 55 (% 0,4), Başarısız: 6191 (% 38,98), Diğer: 149(% 0,9) gibi nedenlerin olduğu anlaşılmaktadır.**

SONUÇ VE TARTIŞMA

1. YÇS için:

ÖSYM, YÇS ile ilgili basında ve internet sayfasında şimdiye kadar sadece sınav duyurularıyla ilgili sınırlı bir bilgi paylaşımı yapmıştır. Yapılan değerlendirmeler elde edilmeye çalışılan bu az sayıdaki bilgi ile olmuştur. Bunların ışığında Tablo 1 ile 2011 ve 2012 yılları (Tablo 3 ve Tablo 4) YÇS’ye ait sayısal veriler birlikte değerlendirildiğinde;

1. Sınava müracaat eden adaylar için ayrılan kontenjanlarda ve sınava müracaat eden aday sayısında yıllara göre kademeli bir artış olmuştur. Bununla birlikte, 2000’li yıllarda ayrılan kontenjanlar ile gerçekleşen başvuru sayıları arasındaki ciddi bir dengesizlik görülmektedir.

2. YÇS için ayrılan kontenjanlar her zaman sınava müracaat eden aday sayısından fazla olmuştur. Burada sınav için müracaat eden her adayın eğer sınavda yeterli gayret gösterirse Türkiye’de belirlenen bölümlerde üniversiteye girme şansı oldukça yüksek olmakla beraber onları nispeten kolaycılığa iten ve bölüm değiştirmeyi de kolaylaştıran bir konumda olduğu söylenebilir.

Ancak müracaat sayısının kontenjandan az olması; adayların buldukları ülkelerdeki lise eğitimlerini tamamlayamama, tamamlayanların ise yoğunlukla buldukları ülkelerde üniversite eğitimlerine devam etme, bu fırsattan yeteri kadar ailelerin, adayların haberdar olmamaları, yurtdışındaki Eğitim Müşavirlik/Ataşeliklerin insanlarımızı yeteri kadar bilgilendirememeleri, üniversite eğitimleri için Türkiye’ye değil bir başka ülkeye gitmeleri, bu fırsatlardan haberdar olsalar bile maddi veya başka sebeplerden dolayı Türkiye’de okumak istememeleri, ... gibi nedenlerle açıklanabilir. Burada sınava başvuru şartlarını taşıyan ama sınavdan haberi olmadığı için müracaat edemeyen bir adayın dahi bulunmaması esas hedefimiz olmalıdır.

Ayrıca üniversite eğitimine devam etmekte bu kadar avantajları olan öğrencilerin akademik başarıları da ayrı bilimsel çalışmalara konu olmalıdır.

YÇS ile Türkiye’de üniversite eğitimi görmek isteyen adaylar, harç ödemeleri bakımından, Türkiye’deki eğitim kurumlarından mezun Türk öğrenciler kapsamında değerlendirilmektedir. Ayrıca adaylar kalacak yer ve öğrenim/harç kredisi konularında da Kredi ve Yurtlar Kurumunun sağladığı imkânlardan yararlanabilmektedir.

Türkiye’de birçok öğrenci üniversite sınavlarında başarılı olup istedikleri veya istemedikleri halde açıkta kalma korkusu yaşamamak için çok yoğun bir sınav maratonuna tabi olmakta, bu uğurda bütün güçlerini ortaya koymaktadır. Görüldüğü üzere yurtdışında vatandaşlarımızın çocukları ise kendilerine tercih hakkı verilen bölümlerden isterlerse biraz gayret ile rahatça üniversiteye girme hakkına sahip olabilmektedirler. Burada neden adaylara sayısal alanlardaki (tıp, mühendislik, diş hekimliği, eczacılık, veterinerlik, ... vb) bölümlere tercih hakkı yok diye akla bir soru gelebilir. Belki bu da zamanla diğer bazı bölümlerin yıllara göre ilave edilmesi/çıkartılması şeklinde değerlendirilebileceği gibi özellikle bu tür bölümlerin adayların tercih listelerine konulmamasının varsa başka gerekçeleri de yetkililer tarafından açıklanabilir. Bununla beraber, bu kapsamdaki adaylar eğer isterlerse Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) 25.08.2011 tarihli toplantısında aldığı karar uyarınca Türkiye’deki bütün üniversitelerin yabancı öğrenci kontenjanlarına da başvurma hakkına sahiptirler. Dolayısıyla sadece YÇS ile sınırlandırılan bölümlere değil diğer bölümlere de, sınavda başarılı oldukları takdirde devam edebilme hakları vardır.

3. Adaylara 75 sorunun yöneltildiği Genel Başarı testleri ve ortalamaları karşılaştırıldığında soruları doğru cevaplama oranının 2011 ve 2012 yıllarında sırasıyla % 21,361 ve % 18,851 olarak düşük seviyede çıktığı görülmektedir.

4. 60 sorunun bulunduğu Türkçe, Almanca, Fransızca ve İngilizce testlerinde soruları doğru cevaplama yüzdeleri 2011 yılında sırasıyla % 60,78; % 64,94; % 72,14 ve % 31,04 iken 2012 yılında ise yine aynı sırayla % 58,27; % 41,92; % 78,05 ve % 28,56 olmuştur. Buradan da adayların Türkçe, Fransızca ve İngilizce ortalamaları her iki yılda da birbirine yakın bir seviye gösterirken, Almanca ortalaması arasında bariz bir fark ortaya çıkmıştır. Ayrıca İngilizcede ise ortalamanın bir hayli düşük çıkması yurtdışında da İngilizce öğreniminde sıkıntı olabileceğini göstermektedir.

5. Adaylara sınavda yöneltilen Türkçe soruları onların sınavda başarılı oldukları takdirde öğretim dili Türkçe olan bölümlere devam etmeleri için gerekli olan dil yeterliliklerini ölçmek amaçlıdır. Eğer aday yeterli Türkçe seviyesine sahip değilse kayıt yaptırdığı üniversiteden bir yıl izinli sayılacak ve bu süre içinde eksikliğini tamamlayacaktır. Tamamlayamaması halinde kazanmış olduğu hakkını kaybedecektir. Özellikle bu gibi durumlarda daha önceden tedbir amaçlı olarak adayın yaşadığı ülkede Türkiye Cumhuriyetinin yurt dışında açtığı Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER) veya Yunus EMRE Enstitüleri daha etkili bir görev yerine getirebilirler.

6. Tablo 2 incelendiğinde sınav için müracaat eden adayların toplam 5 kıta, 71 ülke ve birbiri ile hiçte ilgili olmayan çok farklı coğrafyalardan olduğu görülmektedir. En gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere kadar farklı yerlerden başvurular vardır. En fazla müracaatın Almanya ve Suudi Arabistan’dan yapılmıştır. Burada Almanya’da yükseköğretime devam etmek için gerekli olan “Abitur” (lise bitirme programı) yapmanın zorluğu ile Suudi Arabistan’ın farklı şehirlerinde bulunan 4 adet lise seviyesinde Türk okulunun bulunması (2012 yılı dikkate alındığında) ayrıca buralardan mezun olan Türk öğrencilerin (Türklerle beraber Suud’lu olmayan diğer yabancılarında) Suudi Arabistan’daki üniversitelere devam etme imkânlarının bulunmaması da sonuca etki eden unsurlardan ikisi olarak değerlendirilebilir.

2. UİP için:

2006 yılında ilk defa uygulamaya konulan Uluslararası İlahiyat Programından (UİP) şu ana kadar 12 ülkeden 382 öğrenci faydalanmıştır. Bu ülkelerden, dokuz tanesini Avrupa Birliği (AB) üyesi olan Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, İsveç, Avusturya, Danimarka, İngiltere ve İtalya, iki tanesini AB üyesi olmayan İsviçre ve Norveç oluştururken Avrupa dışından da Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Avustralya’dan da öğrenciler ülkemize eğitim için gelmektedirler. Yine ülkemize bu şekilde gelen öğrencilerden en çoğunun Almanya (206) olduğu, bunu sırasıyla Fransa (65), Belçika (39) ve Hollanda’nın (20) takip ettiği görülmektedir. En az öğrencinin geldiği ülke ise (1) Kanada’dır. Bunun için hem yurtiçi hem yurtdışı temsilciliklerimiz vasıtasıyla daha çok öğrenciye ulaşılmaya çalışılmalı, gerek Avrupa kıtasında gerekse diğer kıtalardaki ülkelere bulunan ve bu imkândan faydalanmak isteyen bütün adaylara ulaşmak başlıca hedefimiz olmalıdır.

3. TCS için:

Yukarıdaki tabloda da (tablo 8) ifade edildiği şekliyle, Uluslararası rekabetin yükseköğretim alanında da kıyasıya devam ettiği günümüzde, Türkiye bu rekabette var olmak, bilim ve ekonomi alanında öğrenci aldığı ülkelerle işbirliği sağlamak, bu ülkelerin kalkınmasına yetişmiş beyin gücü sağlayarak yardımcı olmak adına önemli miktarda ekonomik meblağlar ödeyerek yürütmeye çalıştığı Büyük Öğrenci Projesi (BOP) kapsamındaki öğrencilerin, dünya ve Türkiye’de yükseköğretimde akademik başarı ortalamasının çok altında olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, hem ekonomik kaynakların verimli kullanılmadığını, hem uluslararası rekabette geri kaldığımızı ve hem de başarısız öğrenci ve ülkesi gözünde Türkiye hakkında olumsuz bir düşünce meydana getireceği açıktır.

Söz konusu burs kesilmesi halinde, öğrencilerin öğrenimlerinin sona ermesi şeklinde yorumlanması yanlış değerlendirmelere sebebiyet verebilir. Çünkü her öğrenci gibi, Büyük Öğrenci Projesi kapsamında gelen öğrencilerin de bursluluk gereklerini yerine getirememesi nedeniyle burs alması durdurulmaktadır. Ancak, bir çoğu itibariyle eğitiminin son yıllarına yaklaşmış bursu kesilen öğrencinin, eğitimini kendi imkânları ile aile desteği ve daha da önemlisi çeşitli sivil toplum örgütleri desteğiyle tamamlamış olabilecekleri göz ardı edilmemelidir. Ancak, TCS kapsamında gelen öğrencilerin MEB ve YÖK ile tek irtibat nedenlerinin "burs" olması ve öğrenci bursunun sona ermesiyle öğrenci irtibatın kesilmiş olması önemli bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ayrıca, ülkelerin, Özbekistan örneğinde olduğu gibi yaşanan siyasi krizler nedeniyle öğrencilerini geri çağırması bahsi geçen başarısızlık oranlarında önemli ölçüde paya sahiptir.

Sistemin Daha İyi İşleyebilmesi İçin Öneriler:

Nitelikli öğrenci seçimi, öğrenci seçiminde ülkelerin sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik durumlarının ve öğrenci dil yeterliğinin doğru tespit edilmesi, özellikle Türkiye Bursları çerçevesinde muhatap ülke ihtiyaçlarının dikkate alınması, öğrenci akademik başarılarının desteklenmesi amacıyla, çevre uyum programları düzenlenmesi, öğrenci devam-devamsızlığının ve ders başarısının doğru ve zamanında takip edilmesi, mali imkansızlıkları nedeniyle uzun süre ülkesine gidemeyen öğrencilere, belirli kriterler dahilinde ülkesine gitme imkanı sağlanması, yabancı öğrencilere yönelik, belirli niteliklere haiz ailelerle işbirliği içinde rehber aile projesinin yaygınlaştırılması, sosyal, ekonomik ve kültürel imkanlar göz önünde bulundurularak aynı ülke öğrencilerinin farklı illerde üniversiteye yerleştirilmesi, Türkiye mezunları ile etkin iletişim kurulması, mezunların dernekleşme faaliyetlerinin desteklenmesi ve ülkelerinde istihdam edilmeleri için gerekirse lobi faaliyeti yapılması yerinde olacaktır.

YÇS, UİP ve TCS ile ilgili olarak genel bir değerlendirme yapacak olursak,

Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yurt dışında bulunan Türk asıllı vatandaşlarının; iyi bir eğitim alması, buldukları ülkelerde Türkiye’yi temsil noktasında çağın gerektirdiği donanımlara sahip olması, bulunduğu ülkenin diline vakıf olarak herhangi bir sıkıntıya düşmeden kendi hayatını idame ettirmesi bunun sonucunda o ülke vatandaşları ve devleti nezdinde Türk insanının saygınlığına gölge düşürmeyecek bir ortam hazırlamak gibi bir sorumlulukla farklı türlerde yükseköğretime giriş sınavları uygulamaktadır. Bu amaçla gençlerimizin hem Türkiye’de yükseköğrenim görmesi hem de Türkçeye olan vukufiyetlerini devam ettirmeleri (Türkçede yetersiz duruma düşenler içinde tekrar bu beceriyi kazanmaları) için Yurt Dışında Çalışanların Çocukları İçin Yüksek Öğretime Giriş Sınavını (YÇS) 1992 yılından beridir uygulayarak önemli bir hizmeti yerine getirmektedir. Daha sonra bu hizmet yurt dışındaki insanımızın kendi dinlerini daha iyi tanıyabilmeleri ve dini hassasiyetlerini kaybetmemeleri için de 2006 yılından itibaren Uluslararası İlahiyat Programı (UİP) ile başka bir boyut kazanmıştır.

Dolayısıyla Devletimiz gençlerimizi yükseköğrenim görmüş eğitilmiş, Türkçe ve buldukları ülke dilen vakıf, Türk kültür ve geleneklerini unutmayan ve unutturmayan, Türkiye ve karşı ülke nezdinde köprü olabilecek bir ölçekte yetiştirmek için kendine düşen görevi yapmaya çalışmaktadır.

Yine bir başka uygulamada, Türkiye’nin tanıtılması ve Türkiye sevdalısı yabancı insanlar yetiştirmek olan, geniş bir coğrafyaya hitap eden ve ilki 1992 yılında uygulanan Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba Topluluklar Sınavı (TCS) ile de bu bağları kurmaya çalışmıştır. Ancak Türkiye Cumhuriyetinin önemli ölçüde maddi kaynaklar ayırarak uyguladığı burs programa kaydolun ve mezun olan öğrenci sayıları karşılaştırıldığında bu programın tekrar gözden geçirilmesi, en azından içeriğinin ve yaptırımlarının daha etkin hale getirilmesini gerektirecek sonuçların olduğu görülmektedir.

Bu arada şunu da belirtmekte fayda vardır. Yüksek Öğretim Kurulunun (YÖK) aldığı bir kararla Yabancı Öğrenci Sınavı (YÖS) 2010, YÇS ise 2012 yılında son defa ÖSYM tarafından uygulanmıştır. Yurtdışındaki, ister Türk isterse yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’de bir yükseköğrenim kurumuna devam edebilmeleri için gerekli olan sınavları veya kabulleri, üniversitelerin kendilerine bırakmıştır. Buna göre bazı üniversiteler diploma notu bazıları da kendi uyguladıkları ayrı bir sınav yapmaya başlamışlardır. Bir kısım üniversiteler de sınav uygulayan diğer üniversitelerin sonuçlarını kendi kabullerinde de kullanmaktadırlar.

YÇS’nin kalkması Türk kökenli öğrenciler için daha önce var olan belli sayıdaki bölümlerin sınırlanmasına da son vermiş, mühendislik, tıp, diş hekimliği, eczacılık, veterinerlik, ... vb. D iğer bölümlerinde öğrenciler tarafından tercih edilebilme imkanını sağlamıştır. Fakat bunun yanında YÇS varken öğrencilerin kayıt yaptırdukları bölümlerdeki öğrenim harcı Türkiye’de öğrenim görüp üniversiteye kayıt hakkı kazanan bir öğrencinin ödeyeceği miktar kadarken, YÖS ile girilen sınavda ise yabancı öğrencilerin ödeyeceği miktar olarak belirlenmiştir.

Yine ÖSYM tarafından 2011 yılında son defa uygulanan TCS’yi artık Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının devralması beraberinde bazı farklılıkları da getirmiştir. Uluslararası öğrenci işleri koordinasyon görevinin Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı’na (YTB) devredilmesiyle, uygulamada birlik sağlanması, kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması vb. nedenlerle sınav uygulamasına son verilmiş ve yerine, öğrenci akademik başarı puanı, uluslararası ve ulusal seviyede sınav puanı veya başarısı ile değerlendirme heyetinin kanaati sonucu takdir edilen puan esasına göre öğrenci yerleştirmesine başlanmıştır.

Ancak bu durumun, ulusal veya uluslararası değerlendirme sistemine geçmemiş veya okul bazında objektif kıstaslarda ders değerlendirme alışkanlığı oluşmamış olan ağırlıklı Orta Asya Türk Cumhuriyetlerinde ve soydaşlarımızın yoğun yaşadığı bazı Balkan Devletlerinde amaca tam olarak hizmet edemeyeceği düşünülmektedir.

Bunlarla beraber, diaspora’daki gerek Türk kökenli öğrencilerimize Türkiye’de yükseköğrenim hakkı sağlamak gerekse yabancı uyruklu öğrencilerin ülkemizde üniversite eğitimi alması için bu sınavların, vatanımızın sınırları dışındaki ilgililere ulaştırılmasının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bu amaçla hem yurtdışı temsilciliklerimiz hem de yurtiçinde bu işi kendine resmi veya gayri resmi görev edinmiş herkese daha fazla sorumluluk düşmektedir.

KAYNAKLAR

- Ekiz, Durmuş (2009), Bilimsel Araştırma Yöntemleri (Geliştirilmiş 2. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık,
- Karasar, N. (2005), *Bilimsel Araştırma Yöntemi – Kavramlar – İlkeler – Teknikler –*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Okur, Y., Genç, İ., Özcan, T., Yurtbay, M. ve Sever A. (2014), *Tarih 9 (7. Baskı, s. 73-74)*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları,
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Özbay, Y. (1996), *Üniversite Öğrencilerinin Problemlerini Taramaya Yönelik Bir Araç Geliştirme Ön Çalışması*. III. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- T.C. Yükseköğretim Kurulu (2004), *Türk Yükseköğreniminin Bugünkü Durumu*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2008), *MEB Bütçe Raporu*. Yayınlanmamış Veriler, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2009), *MEB Bütçe Raporu*. Yayınlanmamış Veriler, Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2012), *MEB Bütçe Raporu*. Yayınlanmamış Veriler, Ankara.
- *31.07.2012 tarihinde <http://tr.wikipedia.org/wiki/Diaspora/> adresinden alınmıştır.
- ** 28.07.2012 tarihinde https://euygulama.diyantevkafi.org.tr/uip/download/uip_tanitim_kilavuzu.pdf,2007/ adresinden alınmıştır.
- OSYM, 26.07.2012 tarihinde <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-59852/h/2012yckilavuz.pdf/> adresinden alınmıştır.
- OSYM, 26.07.2012 tarihinde <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-29648/h/tablo.pdf/> adresinden alınmıştır.
- OSYM, 27.07.2012 tarihinde <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-55987/h/yckornekitapcik.pdf/> adresinden alınmıştır.
- OSYM, 27.07.2012 tarihinde <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-57981/h/sayisal-bilgiler.pdf/> adresinden alınmıştır.
- OSYM, 28.07.2012 tarihinde <http://www.osym.gov.tr/belge/1-11517/osym-2008-yili-faaliyet-raporu.html/> adresinden alınmıştır.
- OSYM, 28.07.2012 tarihinde <http://www.osym.gov.tr/belge/1-11944/osym-2009-yili-faaliyet-raporu.html/> adresinden alınmıştır.
- OSYM, 01.08.2012 tarihinde <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-57678/h/yeni-2011-tcs-yurtdisi-klz-yeni2.pdf/> adresinden alınmıştır.
- OSYM, 02.08.2012 tarihinde <http://www.osym.gov.tr/belge/1-12532/2011-tcs-yurtdisi-sinav-sonuclarinin-aciklanmasi-240520-.html/> adresinden alınmıştır.
- OSYM, 31.08.2012 tarihinde <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-60751/h/2012-yck-sayisabilgiler.pdf/> adresinden alınmıştır.

SUMMARY

Introduction

Turkish first homeland that they need to migrate along with drought or other reasons as described in the history books of the interior of Central Asia are still different ways until Anatolia where they keep dwelling a vechase and finally in the land which the Republic of Turkey already been installed they decided to settle. Formed a new home for the unceasing in Anatolia, home sickness was born in the territory of other countries has revealed many new citizens of Turkish origin.

Therefore, we state that our young people from Turkey living a way from their homeland, to keep the kinship in Turkish and Turkey since 1992 for children of working abroad Higher Education Entrance Examination (YCS) is to apply.

Especially in the diaspora have accepted their homeland primarily for children born in that country, and our Muslim Turkish citizens in the country to tell the irreligion and their language to Turkish imam it has emergedneeds. In order to meet these needs of Religious Affairs of the Republic of Turkey International Theology Program can enter again with YCS candidates (UIP) was launched.

There are also students from a wide geographical are a to see highereducation as a scholarship student from Turkey but are not citizens of the Republic of Turkey. Turkish Republic applied by Turkey since 1992, and Relative Communities Examination (TCS) are entitled to a successful education they want their departments of various universities in the country.

Aim

With this study, by Turkish or Turkish origin, as our people of our country to offer them YÇS and UIP to announce these opportunities and graduated to the door that will allow them to continue in Turkey is not only a certain number of first-degree their relatives, everyone was expected to reach more people through the familiar.

Method

Research is a research screening model. Scan model, as it was in the past or the description of a situation existing at that time, the approach aims to identify research. Whatever change does not affect them the subject of research and effort on this model. Unknown to the square is the desired thing. The aim is to determine the correct thing to observe. The main purpose is to observe from the Unauthorized modification (Karasar, 2005)

Also in this study, in the framework of scientific research, qualitative research and document analysis techniques were used. Descriptive analysis is used in the processing of data does not require in-depth analysis involves examining more closely the content analysis of the data obtained and the achievement of the concept and theme that describe this data (Yıldırım and Şimşek, 2006)..

Findings (Results)

It will be useful some of the information tables between the years 2002 and 2012.

1. For Children of Employees Abroad of Higher Education Entrance Examination (YCS)

Table 4: *Belonging to the years 2011 and 2012 For Children of Employees Abroad Higher Education Entrance Examination (YCS), Exam Information*

Applicant Tests	Number of Questions (2011 and 2012)	Mean (2011/2012)	Standart Deviation (2011/2012)
German	60	38.961 / 25.150	14.360 / 14.499
French	60	43.286 / 46.827	11.115 / 6.762
English	60	18.622 / 17.138	15.622 / 16.506
Turkish	60	36.467 / 34.961	13.701 / 12.054
General Achievement	75	21.361 / 18.851	11.491 / 10.834

(Source: <http://www.osym.gov.tr/dosya/1-60751/h/2012-yys-sayisablgiler.pdf/31.08.2012>)

According to table 4,

General Achievement Test and candidates compared to the average of 75 problems posed questions as the correct answer is 2011 and 21.361% and 18.851% , respectively, in 2012, it is observed that at low levels. Where the 60 questions in Turkish, German , French and English test questions correct answer percentages were similar in 2011 and 2012 .

2. International Theology Programme (UIP)

Table 5: *International Theology Programme (UIP) Context Students Studying in Turkey And The Country They Come Statement*

Number	Country	Total
1	Germany	206
2	France	65
3	Belgium	39
4	Netherlands	20
5	Australia	13
6	Switzerland	2
7	Sweden	5
8	USA	12
9	Australia	4
10	Denmark	6
11	UK	2
12	Italy	4
13	Norway	3
14	Canada	1
Total		382
Graduated		46

(Source: https://euygulama.diyantevakfi.org.tr/uip/download/uip_tanitim_kilavuzu.pdf/01.08.2012)

As table 5 seen, gave the starting application results in 2006, a total of 46 students are people in their countries of origin as alumni and other Muslims have returned to service, who wants to perform the same service besides 382 students in continuing their education.

3. The Turkish Republics and Turkish and Relative Communities Examination of (TCS)

The Republic of Turkey gave scholarships to many students from many different countries, like from Afghanistan to Bosnia and Herzegovina, from Yakutia to Yemen. In total 6358 students have benefited from these scholarships, i.e., language (726), associate degree (188), undergraduate (4052), master (848) and doctorate (544) levels, until 2012,

Conclusion and Discussion

With this test, our state educated have higher education of our young, foundations beg their country of Turkish and found, not forgetting the Turkish culture and traditions, and forget not, Turkey and against the country before to grow at a scale that can bridge is trying to do its duty.

Higher Education Council (YOK) a decision taken for Foreign Students (YOS) 2010, YCS in 2012, the last time was implemented by OSYM. Abroad, Turkey asked whether, if that is required for foreign students to continue their higher education institutions in Turkey or admissions exams, has left the universities themselves.

TCS applied again for the last time in 2011 by OSYM no longer Foreign takeover of the Turks and Related Communities Presidency has also some differences with him. International student affairs coordination tasks of Foreign Turks and Related Communities Directorate (YTB) transferred by the application unity, ensuring more effective and efficient use of resources and so on. Instead of a final exam reasons given and the application, student academic achievement scores, the results of the evaluation committee considers international and national level test scores or student placement success has begun to be appreciated mainly by the score.

However, this situation, which exceed the national or international evaluation system or the school in objective criteria on the basis of the course evaluation will not yet occur mainly in Central Asia is considered the Turkish Republic in and kin of our will cannot serve fully to the objectives in densely inhabited some of the Balkan states.

Together with them, both in the Diaspora and Turkish origin students in Turkey to ensure the right to higher education as well as foreign students in our country of this exam to receive a university education, the importance of delivering relevant outside of our country borders on ce again emerge. To this end our foreign representative

offices both at home and everyone in this business has committed itself formally or informally duties more responsibility.